

تاریخ در اینترنت

تاریخ ترکیه و امپراتوری عثمانی

قسمت اول

بررسی منابع مطالعاتی تاریخ ترکیه و امپراتوری عثمانی در اینترنت

• میرهادی حسینی

عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت معلم تهران

E- mail: hosseini@saba.tmu.ac.ir

پایگاه‌های اختصاصی:

پایگاه عثمانی:

سایت اینترنتی امپراتوری عثمانی، به مناسبت هفتصدمین سالگرد تشکیل این امپراتوری از طریق آدرس زیر، راه اندازی شده است:
<http://www.osmanli700.gen.tr/kapak.html>

پس از ورود به این پایگاه، پیوندهای زیر، کاربران را با اطلاعاتی درخصوص امپراتوری عثمانی آشنا می‌سازد:

الف) پیوند sultans زندگی پادشاهان عثمانی را به گونه مفصل ارائه می‌دهد.

ب) پیوند profiles، نمای کلی امپراتوری عثمانی را معرفی می‌کند. این بخش حاوی اطلاعات ذیل است:

۱- فهرست مفصل از اصطلاحات ترکی به کار رفته در تاریخ امپراتوری عثمانی که یا تعریف مختصر هر کلمه بیان شده است. به طور مثال این فهرست از کلمه «عدلی» (Adli) آغاز می‌شود و در توضیح آن چنین نوشته شده است:

«این عنوان به یازید دوم، محمد سوم، محمود دوم اطلاق می‌شده و به معنی متصف است»

۲- جدول فهرست اسامی سلاطین عثمانی با ذکر مدت عمر و زمان سلطنت هر یک از آنها.

۳- جدول تاریخ، مکان و علت مرگ هر یک از سلاطین عثمانی.

۴- جدول تاریخ و محل تولد سلاطین عثمانی.

۵- توضیحات مختصری در خصوص چگونگی سقوط، عزل و یا قتل سلاطین عثمانی.

۶- فهرستی از سلاطین عثمانی که تاج و تخت سلطنت را به دیگری واگذار کردند.

مقدمه:

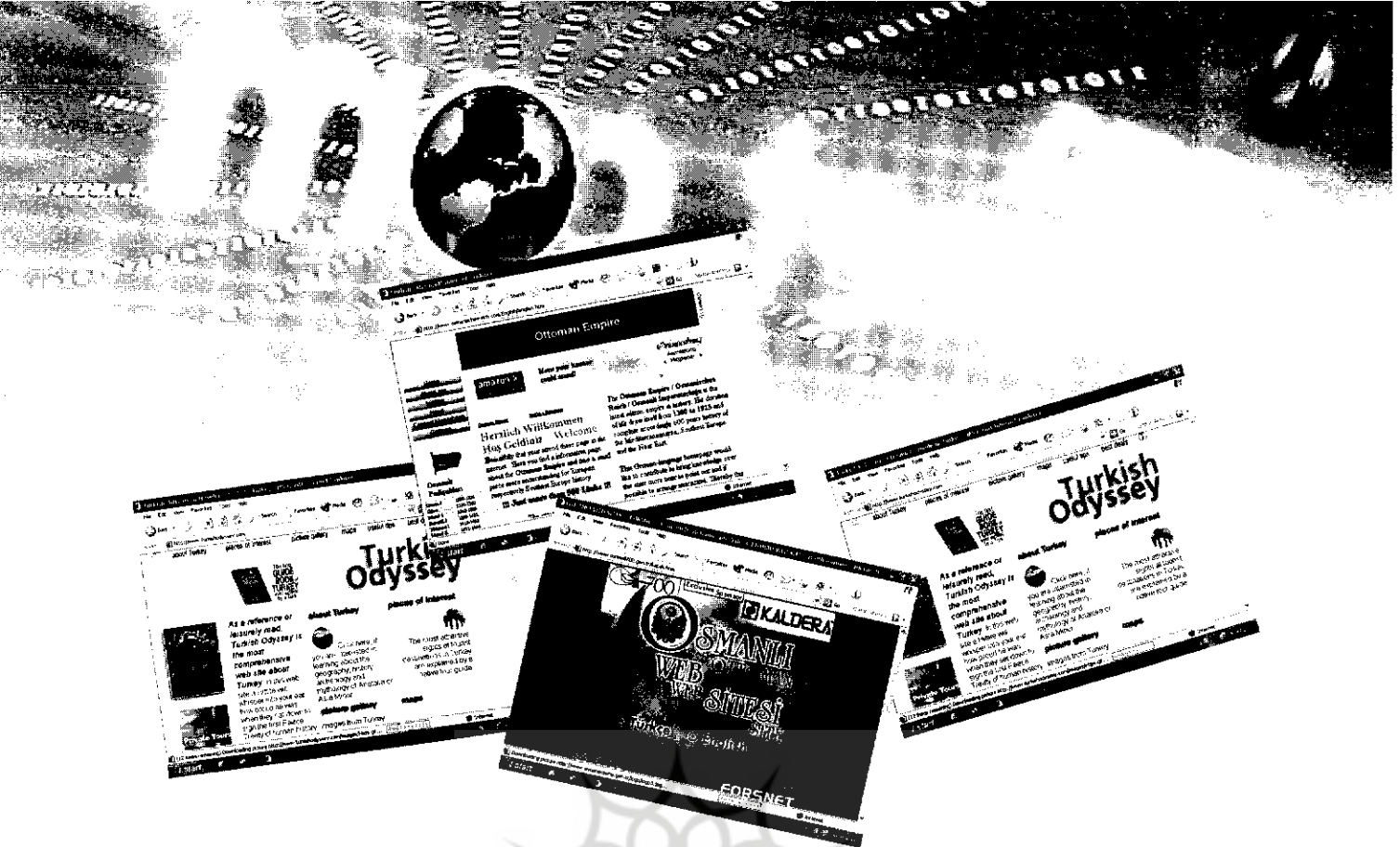
تاریخ امپراتوری عثمانی، به جهت تداوم و نفوذ در تاریخ کشورهای اسلامی، اروپا و تمدن اسلامی، از اهمیت و جایگاه خاصی برخوردار است.

در چند سال اخیر، پایگاه‌های اینترنتی فراوانی، با هدف معرفی فرهنگ و تمدن امپراتوری عثمانی، راه اندازی شده است. این مقاله به معرفی اجمالی این سایت‌ها می‌پردازد. به موازات این مسئله، از طریق شبکه اینترنت، نیز می‌توان به گروهی از پژوهشگران تاریخ عثمانی دسترسی پیدا کرد. محققینی که تا چندسال پیش، آشنایی و دسترسی به آنان بسیار سخت بود، اینک به کمک این فن آوری به راحتی می‌توان با آنان به مکاتبه و تبادل نظر پرداخت و از جدیدترین تحقیقات آنان مطلع شد.

این نوشتار از آن جهت که نیازمند روز آمدن و تصحیح می‌باشد، آشکارا محتاج تکمیل و راهنمایی است. لذا محققین و دانشجویان و علاقه‌مندان می‌توانند ضمن ارسال دیدگاه‌ها و انتقادات خود به نشانی پست الکترونیکی زیر، نگارنده را در این مسیر یاری کنند:

hosseini@saba.tmu.ac.ir

در نوشتار حاضر، ابتدا به سراغ آن دسته از پایگاه‌های اینترنتی می‌رویم که اطلاعات تاریخی ارزشمندی در خصوص فرهنگ و تمدن و تاریخ امپراتوری عثمانی را در خود نگاه‌داری می‌کنند. سپس در مقوله‌ای دیگر به دنبال پژوهشگرانی خواهیم گشت که تخصص و توان خود را صرف تحقیق در زمینه تاریخ و فرهنگ امپراتوری عثمانی نموده‌اند.

۷- دوران قنرت در طی حکومت سلاطین عثمانی.
 ۸- اسامی فرماندهان نظامی و نیروهای مهم امپراتوری عثمانی به

همراه ذکر تاریخ آنها
 ۹- اسامی حکام و سران ولایات بزرگ عثمانی.
 ۱۰- اسامی آن دسته از سلاطین عثمانی که طبع شاعری داشتند، به همراه تخلص آنها.
 ۱۱- اسامی سلاطین عثمانی به همراه ذکر تفریح و یا ورزش مورد

علاقه آنان.
 ۱۲- اسامی وزرای امپراتوری عثمانی.
 ۱۳- اسامی همسران سلاطین عثمانی با ذکر وابستگی و ارتباط این همسران با دیگر افراد. به طور مثال، ملک خاتون، همسر عثمان اول، دختر عبدالعزیز بیگ، وزیر ایالت آتاتولی و مادر اورخان غازی (orhan Ghazi) بود.
 ۱۴- اسامی مادران سلاطین عثمانی.
 ۱۵- علاقه‌مندی‌های هنری سلاطین عثمانی.
 ج) پیوند Album، کاربران را به صفحه‌ای متصل می‌کند که حاوی اطلاعات ذیل است:
 ۱- نمایش چند تصویر مینیاتوری از دوره عثمانی.
 ۲- تصاویری از کاخ سلاطین عثمانی.
 ۳- نمونه‌هایی از دستخط سلاطین.
 ۴- تصاویر مهرهای دوره عثمانی.
 ۵- نقشه‌های تاریخی مربوط به تاریخ عثمانی. این فهرست از نقشه‌های مرزهای امپراتوری پس از مرگ سلطان مراد اول شروع شده و به نقشه حکومت عثمانی بین سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۸۵۶ م. ختم می‌شود.
 د) پیوند Events، مهمترین وقایع دوره امپراتوری عثمانی (شامل

حوادث نظامی، معاهدات سیاسی و تحولات اجتماعی) را بیان می‌کند. (ه) پیوند Chronology، وقایع نگاری تاریخ عثمانی را ارائه می‌دهد.
 وزارت فرهنگ ترکیه:
 وزارت فرهنگ ترکیه، اطلاعات جامع و مفصلی را در خصوص تاریخ و فرهنگ این کشور در پایگاه اینترنتی خود گنجانده است. برای مطالعه این مطالب به سایت زیر وارد شوید:
http://www.kultur.gov.tr/portal/default_en.asp
 پس از ورود به این سایت، سه پیوند «فرهنگ، باستان‌شناسی و تاریخ» در سمت راست صفحه، مورد نظر می‌باشند.
 الف) بخش فرهنگ این پایگاه، حاوی اطلاعات زیر است:
 ۱- معرفی زبان رسمی ترکیه.
 ۲- فرهنگ و آداب و رسوم مردم ترکیه.
 ۳- اسطوره‌ها و داستان‌ها و حکایاتی از ترکیه (Narratives).
 ۴- شعر.
 ۵- مردم‌شناسی.
 ب) بخش باستان‌شناسی نیز شامل موارد زیر است:
 ۱- معرفی موزه‌های تاریخی و آثار باستانی ترکیه.
 ۲- معرفی مکان‌های باستانی ترکیه.
 ۳- فعالیت‌های باستان‌شناسان در ترکیه.
 ۴- معرفی شهرهای باستانی ترکیه.
 ج) بخش تاریخ هم به موارد زیر اشاره می‌کند:
 ۱- معرفی شخصیت آتاتورک شامل: زندگی‌نامه، وقایع زندگی، موزه آتاتورک، آشنایی با منزل وی در سالونیکا، دیدگاه‌های آتاتورک در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، تاریخی و ملی، پاسخ به سؤالاتی

۴- جمهوری ترکیه (مصطفی کمال آتاتورک، اصلاحات، گروه‌های نظامی).

(ب) مجموعه تصاویر: این بخش حاوی اطلاعات زیر است:

۱- ده‌ها تصویر از آثار و بناهای باستانی ترکیه

۲- تصاویری از موزه‌های تاریخی ترکیه.

(ج) مکان‌های دیدنی (مرمره، اژه، مدیترانه، آناتولی مرکزی)

در این قسمت، توضیحات مفصلی در معرفی این مناطق وجود دارد.

عثمانی‌ها:

پایگاه اینترنتی عثمانی‌ها (the ottomans) از طریق آدرس زیر، به معرفی فرهنگ، هنر، ارتش و تاریخ امپراتوری عثمانی می‌پردازد:

در این پایگاه اطلاعات زیر وجود دارد:

<http://www.theottomans.org/english/index.asp>

الف) تاریخ:

۱- امپراتوری روم

۲- منشأ ترکان

۳- سلاجقه بزرگ

۴- پادشاهی روم

۵- جنگ‌های صلیبی

۶- ممالیک

۷- تاریخ ترکان عثمانی از ۱۲۹۹ م تا ۱۹۲۱ م

۸- جنگ اول و دوم جهانی

۹- آتاتورک

(ب) تصاویری از نقشه ترکیه در دوره امپراتوری عثمانی.

این نقشه‌ها محدوده قلمرو امپراتوری عثمانی را در دوره محمد دوم، ۱۶۸۲ م. پس از محمد دوم و سلیمان دوم، نشان می‌دهد.

(ج) هنر و فرهنگ امپراتوری عثمانی.

(د) معرفی پادشاهان عثمانی، خاندان سلطنتی، زنان و حرم آنان.

در زمینه زندگی آتاتورک، اشعار آتاتورک، آلبوم تصاویر آتاتورک.

۲- اسطوره‌های ترکی: در این بخش اطلاعات فراوانی در زمینه

اساطیر و افسانه‌های ترکی وجود دارد. مطالب این بخش از کتاب

اسطوره‌های ما تألیف پروفسور Cahit Kavcar گرفته شده است.

۳- عجایب ترکیه (غارها، مجسمه الهه مادر، نقوش روی

تخته‌سنگ‌های باستانی، مقابر بزرگ و...)

۴- تاریخ شهرهای پایتخت امپراتوری عثمانی شامل بورسای (Bursa)،

ادرنه، استانبول.

۵- تاریخ زندگی سلاطین عثمانی (سلطان عثمان و... مجموعه‌آ ده

نفر تا سلطان مراد خان چهارم)

۶- سکه‌ها و اسکناس‌های عثمانی.

۷- سکه‌های کمیاب عثمانی، نشان‌ها و مدال‌ها.

۸- پرچم‌های عثمانی.

۹- قلاب دوزی.

۱۰- لباس‌های زنان دوره عثمانی.

۱۱- آثار و بقایای بیجا مانده از دوره عثمانی (شامل سپرهای جنگی،

اسناد نظامی و صلح‌نامه‌ها، پیمان نظامی سلطان بایزید دوم با پادشاه

کشمیر، قرآن‌های قدیمی، عتیقه‌های دوره عثمانی، کلاه خودها، پارچه‌ها،

لباس‌های نظامی و...)

۱۲- سیستم آبرسانی شهر استانبول دوره عثمانی.

۱۳- حکاک و هنرهای تزئینی دوره عثمانی.

۱۴- حیات فرهنگی، آداب و زندگی مردم در دوره امپراتوری عثمانی.

۱۵- نشان‌ها و مهرهای دوره عثمانی.

۱۶- آثار معماری دوره عثمانی در خارج از ترکیه (بوسنی، آلبانی،

بلغارستان، الجزیره، عراق، بیت‌المقدس، قبرس، لیبی، لبنان، مجارستان،

مقدونیه، مصر، رومانی، سومالی، یمن، یوگسلاوی، یونان)

۱۷- هنر و معماری بیزانس و عثمانی.

۱۸- آشپزی و تغذیه دوره عثمانی.

سفر به ترکیه

پایگاه اینترنتی Turkish odyssey با هدف معرفی فرهنگ و تاریخ مفصل ترکیه برای گردشگران، از طریق آدرس اینترنتی زیر راه اندازی شده است:

<http://www.turizm.net>

برای آشنایی با تاریخ ترکیه و امپراتوری عثمانی در این پایگاه‌به

آدرس زیر متصل شوید:

<http://www.turizm.net/turkey/history/ottoman.html>

در این سایت، تاریخ ترکیه در چهار طبقه توضیح داده شده‌است:

۱- قبل از ۱۳۰۰ میلادی

۲- ۱۴۵۳ تا ۱۳۰۰ م

۳- ۱۶۰۰ - ۱۴۵۳ م

۴- ۱۹۲۳ - ۱۶۰۰ م

<http://www.turkishodyssey.com>

در این پایگاه پیوندهای مهمی وجود دارد. از جمله:

الف) تاریخ: بخش تاریخ این پایگاه حاوی اطلاعات زیر است:

۱- آناتولی تا زمان اسکندر بزرگ (عصر پالتولیتیک، نئولیتیک، برنز،

آهن و عصر تاریکی).

۲- آناتولی تا زمان ترکان (حمله اسکندر، عصر هلنی، روم، مسیحیت،

دوره بیزانس).

۳- دوره ترکی (دوره سلجوقیان، عثمانی‌ها).

بخش اول (قبل از سال ۱۳۰۰م) عموماً به تاریخ ترکیه در دوره اسلامی، به ویژه خلافت عباسی پرداخته و سپس با اشاره به سلسله طولونیان (۹۰۵-۱۸۵۰)، به حکومت‌های پراکنده در جهان اسلام اشاره می‌کند. کلیه مطالب فوق توسط دکتر ریچارد. ل. جامبرز، استاد دانشگاه شیکاگو تهیه و تدوین شده است.

بخش دوم، به حوادث مهم امپراتوری عثمانی می‌پردازد.

بخش سوم، عصر سنتی خلافت عثمانی است.

تاریخ امپراتوری عثمانی در سایت آلبانی:

پایگاه اینترنتی آلبانی از طریق آدرس زیر، اطلاعاتی را درخصوص تاریخ امپراتوری عثمانی ارائه می‌دهد:

<http://www.albanian.com/main>

پس از ورود به این سایت ابتدا روی پیوند history کلیک کنید تا به بخش تاریخ متصل شوید. در این صفحه چنانچه روی پیوند the ottoman empire کلیک کنید با تاریخ سقوط امپراتوری بیزانس و امپراتوری عثمانی آشنا می‌شوید.

پایگاه نقشبندیه:

نقشبندیه یکی از فرقه‌های صوفیانه و مذهبی عصر امپراتوری عثمانی است. این گروه در پایگاه اینترنتی خود اطلاعاتی را در حوزه امپراتوری عثمانی ارائه داده است. برای مطالعه این مطالب به سایت زیر در اینترنت وارد شوید:

<http://www.naqshbandi.org/ottomans/>

پس از ورود به این پایگاه با پیوندهای زیر روبرو می‌شویم:

۱- مقدمه (Introduction):

این صفحه حاوی توضیحاتی در مورد سلسله عثمانی، یکی از بزرگترین سلسله‌های جهان که مدت ۶۴۱ سال دوام داشت، ارائه می‌دهد. سلاطین عثمانی برای مدت ۴۰۷ سال (از زمان سلطان سلیم در ۱۵۱۶ م. تا سال ۱۹۲۴ م) عنوان خلیفه را به خود منتصب داشتند. طولانی‌ترین سلطنت در این سلسله متعلق به سلیمان است که مدت ۴۶ سال حکومت کرد.

از نکات جالب توجهی که در این بخش به آن اشاره شده این که چهاردهمین سلطان عثمانی یعنی احمد، به مدت چهارده سال حکومت کرد. سلطان عبدالحمید دوم، سی و سومین سلطان هم، سی و سه سال و هفدهمین سلطان هم هفده سال حکومت کرد. از سال ۱۲۹۹ م. تا ۱۵۱۶ م. آنان عنوان پادشاه یا سلطان را برای خود انتخاب می‌کردند حال آنکه از ۲۹ آگوست سال ۱۵۱۶ م. به بعد، لقب خلیفه را به معنی رهبری بزرگ جهان اسلام برای خویش برگزیدند.

۲- تاریخ:

این بخش به معرفی مفصل تاریخ امپراتوری عثمانی از ۱۲۸۱ م. تا سقوط این سلسله می‌پردازد.

۳- تشکیلات اداری و نظامی امپراتوری عثمانی

- ۴- معرفی تاریخ زندگی خلفای عثمانی
- ۴- دو نقشه امپراتوری که یکی توسعه سیاسی و جغرافیایی آن را نشان می‌دهد و دیگری مربوط به اواخر این سلسله است و زوال آن را ترسیم می‌کند.
- ۶- زوال و سقوط سلسله عثمانی
- ۷- وهابیان
- ۸- ترکیه امروزی
- ۹- موزه توپ قاپی^۲ در استانبول

تاریخ استانبول

استانبول یا قسطنطنیه، مهم‌ترین شهر امپراتوری عثمانی بود. به طوری که با فتح آن توسط عثمانی‌ها، تاریخ امپراتوری عثمانی، حیات واقعی پیدا می‌کند. سایت اینترنتی Cimko در ترکیه از طریق آدرس زیر، به تاریخ این شهر باستانی و مهم می‌پردازد.

<http://www.cimko.com.tr/About/isthis.htm>

مهم‌ترین مطالب در این زمینه شامل تاریخ شهر، آثار دوره بیزانس، شهر در دوره عثمانی و موزه‌های تاریخی می‌باشد.

امپراتوری عثمانی

سایت اینترنتی osmanisches Reich در ترکیه از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ و فرهنگ امپراتوری عثمانی می‌پردازد:

<http://www.osmanischesreich.com/English/english.html>

در این پایگاه مطالب زیر وجود دارد:

۱- فهرست کامل سلاطین عثمانی به همراه معرفی هر یک از آنها.

۲- تاریخ تحولات امپراتوری عثمانی که از طریق اتصال به آدرس زیر در این پایگاه هم قابل دسترسی است:

<http://www.osmanischesreich.com/English/History/history.html>

۳- آشنایی با ساختار ارتش و نیروی نظامی امپراتوری عثمانی (Die osmanische Arme) که از طریق آدرس زیر هم قابل دسترسی است:

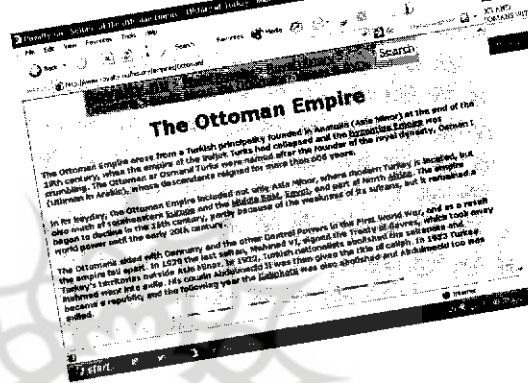
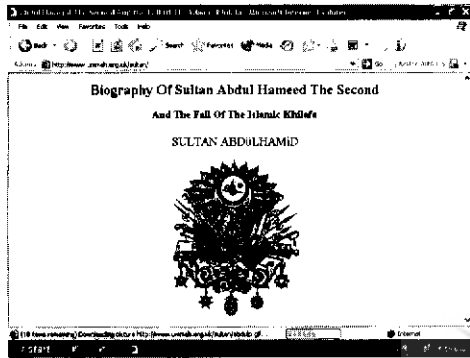
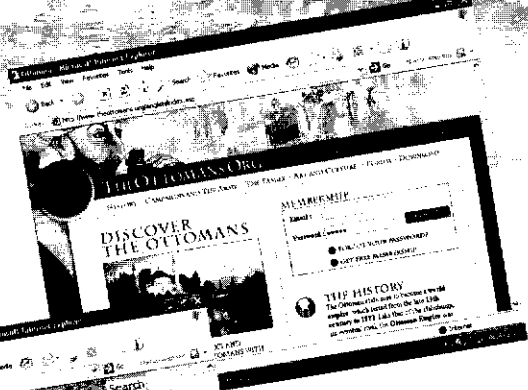
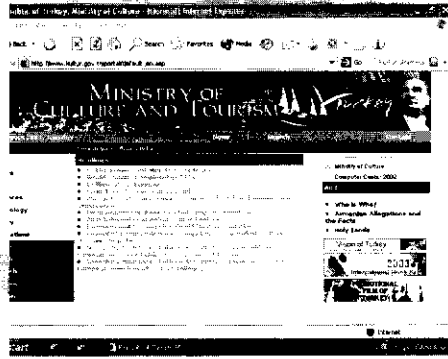
<http://www.osmanischesreich.com/Geschichte/Armee/armee.html>

تاریخ هزار عهده امپراتوری عثمانی

آثار معماری و هنر به جای مانده از عهد امپراتوری عثمانی، نشان از عظمت هنری این امپراتوری دارد. پایگاه اینترنتی eastern corner در انگلیس، از طریق آدرس زیر، بخش‌هایی از این هنر و معماری را تشریح می‌کند:

<http://www.easterncorner.com/art-history.html>

پس از ورود به این سایت، مطالب مفصلی پیرامون نفوذ هنر و معماری عهد عثمانی در مناطقی چون آلبانی، آذربایجان، بلغارستان، بوسنی، مصر، گرجستان، یونان، عراق، اسرائیل، مقدونیه، فلسطین، رومانی، سوریه، تونس و اکراین ارائه شده است.

نبرد آنکارا:

پایگاه اینترنتی زیر، شرح واقعه جنگ آنکارا در سال ۱۴۰۲ م ارائه می‌دهد:

<http://members.core.com/~turgut/ankara.htm>

این مطالب توسط Turgut Dincer تهیه شده است. جنگ آنکارا در سال ۱۴۰۲ م، بین تیمور و بایزید سلطان عثمانی روی داد.

امپراتوری عثمانی:

پایگاه اطلاع رسانی info please به عنوان یک دایره المعارف اینترنتی، اطلاعات ارزشمندی را در خصوص نواحی مختلف ارائه می‌دهد. برای آشنایی با امپراتوری عثمانی در این پایگاه به آدرس زیر وارد شوید: <http://www.infoplease.com/ce6/history/A0837081.html>

پس از ورود به این پایگاه با مطالب زیر روبرو می‌شویم:

الف) سازمان امپراتوری عثمانی^۳

این بخش شامل اقتصاد، جامعه و ارتش عثمانی است.

ب) تاریخ امپراتوری عثمانی

در این قسمت توضیحاتی را در خصوص منشأ ترک‌ان عثمانی، توسعه امپراتوری، سلاطین عثمانی، امپراتوری بیزانس، قسطنطنیه، وزراء امپراتوری، جنگ‌های امپراتوری، ارمنستان و زوال امپراتوری دریافت می‌کنید.

ج) کتابشناسی

این بخش به معرفی تعدادی از منابع و پژوهش‌های تاریخی در حوزه امپراتوری عثمانی می‌پردازد از جمله:

۱- پ. وایتک: ظهور امپراتوری عثمانی،

۱۹۳۸ م.

پایگاه‌های عمومی:

بیت المقدس در دوره عثمانی:

سرزمین بیت المقدس در دوره امپراتوری عثمانی، یکی از مناطق زیر سلطه این حکومت بود. هنگامی که قوای ترک عثمانی، نیروهای ممالیک را ۱۵۱۷ م، شکست دادند، فلسطین زیر سلطه عثمانی‌ها درآمد. این سلطه حدود چهارصد سال طول کشید. در دوره سلطنت سلطان سلیمان، بیت المقدس به عصر طلایی خود رسید. دیوارها و دروازه‌های شهر که از دوره ایوبیان ساخته شده بود، به نحو شایسته‌ای بازسازی شد. برای آشنایی کاملتر با این موضوع به سایت زیر وارد شوید.

<http://jeru.huji.ac.il/eh1.htm>

زندگی سلطان عبدالحمید دوم:

پژوهشگران پایگاه اینترنتی امه (ummah) در انگلیس، از طریق آدرس اینترنتی زیر به ارائه مقاله‌ای با عنوان «زندگی سلطان عبدالحمید دوم و سقوط خلافت اسلامی» پرداخته‌اند:

<http://www.ummah.org.uk/sultan>

وی که در بیست و یکم سپتامبر ۱۸۴۲ م، متولد شد، دومین فرزند عبدالحمیدخان بود. عبدالحمید به زبان‌های ترکی، عربی و فارسی آشنایی داشت و مطالعاتی را در ادبیات و شعر انجام داد. بیشتر ایام خلافت سی ساله او، صرف مقابله با حوادث مهمی چون جنگ و انقلاب شد. به همین دلیل وی احساسات و عواطف خود را در مورد مسائل روز، در اشعاری بیان کرده است. این اشعار از کتاب پدram عبدالحمید نوشته دخترش عایشه، اخذ گردیده است.

آدرس اینترنتی این سایت چنین است:

<http://www.royalty.nu/index.html>

پس از ورود به این صفحه، پیوند «امپراتوری عثمانی» را انتخاب و یا به آدرس زیر وارد شوید:

<http://www.royalty.un/history/empires/Ottoman/>

در این بخش مطالب زیر ارائه شده است:

الف) تاریخ امپراتوری عثمانی

ب) معرفی کتاب‌هایی که در مورد این امپراتوری تألیف شده است.

از جمله:

۱- داخل حرم: زندگی خصوصی سلاطین عثمانی در استانبول^۵،

تألیف جان فریلی^۶،

۲- ریشه‌های امپراتوری عثمانی تألیف تئودور اسپاندونس^۷، ترجمه دونالد. م. نیکول^۸، مؤلف یک‌پنجاهه بیزانسی بوده که پس از فتح قسطنطنیه در ۱۴۵۳ م. به دست عثمانی‌ها در شهر ونیز اقامت یافت.

۳- سلطان و رعایای او^۹، تألیف ریچارد داوی^{۱۰}

این کتاب نخستین بار در سال ۱۸۹۷ م. یعنی در زمان حکومت عبدالحمید دوم عثمانی منتشر گردید. مهمترین مطالب این کتاب شامل وضعیت دربار و حرم سلاطین عثمانی و شیوه زندگی رعایای او می‌باشد.

۴- اربابان شاخ طلایی: از سلیمان تا آتاتورک، تألیف نوتل باربر^{۱۱} این کتاب جریان داخلی و حرم سلاطین را به همراه زوال و سقوط آنان به رشته تحریر در آورده است.

۵- پادشاه در شکوه: پادشاهی‌های خاورمیانه از ۱۸۶۹ تا ۱۹۴۵ م. تألیف فیلیپ مانسل^{۱۲}.

این کتاب حاوی بیش از دویست تصویر و متن درباره سلاطین عثمانی و مستعمرات آنها در آفریقا، آسیا و خاورمیانه می‌باشد. کتاب حاضر در سال ۱۹۸۸ م. منتشر شده است.

۶- محمد فاتح و دوران او^{۱۳}، تألیف فرانس باینگر^{۱۴}، ترجمه رالف مانهم^{۱۵}.

این کتاب شرح وقایع زندگی سلطان محمد دوم، یکی از قدرتمندترین شخصیت‌های امپراتوری عثمانی است.

۷- سلطان وزراء، تألیف تئوهاریس استاوریدز^{۱۶}.

این کتاب زندگی و حیات سیاسی محمد پاشا (۱۴۷۴-۱۴۵۳)، وزیر بزرگ حکومت سلطان محمد دوم است.

۸- کشمکش برای تسلط بر خاورمیانه: جنگ عثمانی ممالیک

۱۴۹۱-۱۴۸۵ م. تألیف Shai Har - El

این کتاب شرح دومین و آخرین جنگ عثمانی‌ها با ممالیک است که منجر به تسلط این امپراتوری بر بخش عظیمی از خاورمیانه گشت.

۹- قرون عثمانی: ظهور و سقوط امپراتوری ترکیه، تألیف لردکنفروس^{۱۷}، نیویورک ۱۹۷۷ م.

۲- م. میلر: امپراتوری عثمانی و جانشینان آن، ۱۹۲۷-۱۸۰۱ م.

چاپ ۱۹۳۶ و چاپ مجدد ۱۹۶۶ م.

۳- ل. کاسل: کشمکش در امپراتوری عثمانی ۱۷۴۰-۱۷۱۷ م.

۱۹۶۸ م.

۴- برنارد لوئیس: ظهور ترکیه امروزی، ۱۹۶۸ م.

۵- اچ. اینالسیک: امپراتوری عثمانی، عصر کلاسیک ۱۶۰۰-۱۳۰۰ م.

ترجمه ۱۹۷۳ م.

۶- ک. اچ. فلیشر: بوروکرات و فرهنگ در امپراتوری عثمانی، ۱۹۸۶ م.

۷- س. پاموک: امپراتوری عثمانی و سرمایه‌داری اروپایی ۱۹۱۳-

۱۸۲۰ م. ۱۹۸۷ م.

۸- ر. لوئیس: زندگی روزانه در ترکیه عثمانی، ۱۹۸۸ م.

۹- ج. گودوین: اربابان شرق، ۱۹۹۹ م.

امپراتوری عثمانی در شبکه Discovery

سایت علمی Discovery از طریق آدرس اینترنتی زیر به معرفی امپراتوری عثمانی پرداخته است:

<http://planetexplorer.discovery.com/ref/history/histottoman.html>

پس از ورود به این صفحه پیوندهای زیر وجود دارد:

۱- سلطنت سلطان سلیمان (عصر طلایی عثمانی) که از ۱۵۲۰ م.

آغاز شده و تا سال ۱۵۶۶ م. به مدت چهل و شش سال، ادامه دارد. این دوره به دلیل اهمیت جایگاه سلیمان در رشد و اعتلای عظمت امپراتوری عثمانی، مورد توجه قرار گرفته است.

۲- مساجد و بناهای اسلامی امپراتوری عثمانی

۳- مسجد سلیمانیه

۴- مناره‌های مساجد

۵- تاریخ شهر استانبول: در این بخش، به پیشینه تاریخی این شهر از سه هزار سال قبل از میلاد تا دوره عثمانی اشاره شده است. پیدایش آن به زمانی بازمی‌گردد که به صورت یک مستعمره امپراتوری یونان بود. سپس در اوایل سده قبل از میلاد، این منطقه بخشی از امپراتوری روم شد. آنگاه در سال ۳۰۶ م. کنستانتین، امپراتوری روم، آن را به عنوان پایتخت امپراتوری خود برگزید. از آن زمان این شهر به نام کنستانتینوپل^{۱۸} نامیده شد. پس از فتح آن بدست عثمانی‌ها در ۱۴۵۳ م. این شهر به استانبول تغییر نام داد.

۶- امپراتوری بیزانس

۷- اسکندر

۸- مسیحیت

دنیای پادشاهی:

پایگاه اینترنتی «دنیای پادشاهی» (the world of Royalty) در اروپا، تاریخ حکومت‌های سلطنتی را در نقاط مختلف جهان شرح می‌دهد.

۱۰- تاریخ امپراتوری عثمانی و ترکیه جدید، جلد اول، تألیف استانفورد. ج. شاول،^{۱۸} انتشارات دانشگاه کمبریج، ۱۹۷۷.

جلد اول این کتاب به چگونگی پیدایش سربازان چادر نشینی می‌پردازد که توانستند حکومتی را از یک قلمرو کوچک در مرزهای امپراتوری بیزانس به بزرگترین امپراتوری در اروپا و آسیا تبدیل کنند.

امپراتوری عثمانی در پایگاه Frommers

سایت اینترنتی Frommers با هدف ارائه اطلاعات فرهنگی و تاریخی درخصوص کشورهای مختلف راه‌اندازی شده است. آدرس اینترنتی زیر در همین پایگاه، کاربران را با کشور ترکیه آشنای سازد: <http://www.frommers.com/destinations/turkey/>

از طریق اتصال به آدرس زیر نیز می‌توان با امپراتوری عثمانی آشنا شد: <http://www.frommers.com/destinations/turkey/0349033165.html>

سکه‌های دوره عثمانی

آشنایی با سکه‌های دوره عثمانی، نقش مهمی در شناخت تاریخ این امپراتوری دارد. آدرس اینترنتی زیر، تصاویر اسکن شده از مجموعه متنوعی از سکه‌های دوره عثمانی را ارائه می‌دهد: <http://users.rcn.com/j-roberts/ott.htm>

- در این سایت، تصاویر بیست و هفت سکه مشاهده می‌شود. از جمله:
- ۱- سکه نقره عهد مراد اول (۱۳۸۹-۱۳۶۰ م) به قطر ۱۷ میلی‌متر.
 - ۲- سکه نقره عهد بایزید اول (۱۴۰۲-۱۳۸۹)
 - ۳- سکه نقره عهد سلیمان (۱۴۱۱-۱۴۰۲) که تاریخ ۸۰۶ هجری بر روی آن است.

امپراتوری عثمانی در سایت بی بی سی

پایگاه خبری و اطلاع رسانی BBC در انگلیس، مجموعه‌ای از اطلاعات تاریخی را در سایت اینترنتی خود گنجانده است. برای مطالعه بخش امپراتوری عثمانی در این سایت به آدرس زیر وارد شوید: <http://www.bbc.co.uk/religion/religions/islam/history/ottoman/index.shtml>

پس از ورود به این پایگاه پیوندهای زیر حاوی توضیحات مربوطه است:

- ۱- قسطنطنیه
- ۲- زندگی سلاطین عثمانی
- ۳- عصر طلایی عثمانی
- ۴- زوال امپراتوری

تاریخ امپراتوری عثمانی در دایرةالمعارف اینترنتی

در پایگاه دایرةالمعارف اینترنتی، می‌توان مقالات متعددی درحوزه

تاریخ عثمانی بدست آورد. ابتدا به سایت زیر وارد شوید:

<http://www.encyclopedia.com>

سپس از طریق جستجو (search) عبارت Ottoman Empire در این پایگاه می‌توان مطالب زیر را به دست آورد:

- ۱- تاریخ امپراتوری عثمانی و سلاطین آن
- ۲- دوره فتوحات بزرگ این امپراتوری به ویژه در دوره محمداول، مراد دوم، محمد دوم، سلیمان اول و سلیم اول.
- ۳- سازمان امپراتوری عثمانی
- ۴- مقاله‌ای از جان هادوی^{۱۹} در مجله آمریکایی انجمن شرقی با عنوان «وزیر بزرگ و مسیح دروغگو»، ۱۹۹۷ م.
- ۵- مقاله‌ای با عنوان «ظهور نخستین خطه اسلامی در بوسنی-هرزه گوین» تألیف آیدین بابونا^{۲۰}، فصلنامه اروپای شرقی، ۱۹۹۶ م.

امپراتوری عثمانی در پایگاه کتاب جهان

پایگاه اینترنتی world Book online از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ امپراتوری عثمانی پرداخته است:

<http://worldbook.bigchalk.com/408120.htm>

در این سایت ضمن ارائه تاریخ مختصر این امپراتوری، شیوه‌های زندگی اجتماعی مردم، طبقات اجتماعی، دربار، حیات فرهنگی، دولت، توسعه و زوال امپراتوری و اقتصاد امپراتوری عثمانی بیان شده است. کلیه این مطالب توسط دکتر ویرجینیا آکسان^{۲۱}، دانشیار تاریخ دانشگاه مک مستر^{۲۲} تدوین شده است.

همچنین از طریق اتصال به آدرس زیر در همین پایگاه، می‌توان با تاریخ زندگی محمد دوم (۱۴۸۱-۱۴۳۲ م) هفتمین سلطان عثمانی، که به محمدفاتح مشهور شده، آشنا شد:

<http://worldbook.bigchalk.com/376815.jsm>

تاریخ امپراتوری عثمانی در دایرةالمعارف شرقی:

سایت اینترنتی دایرةالمعارف شرقی^{۲۳}، از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ امپراتوری عثمانی پرداخته است:

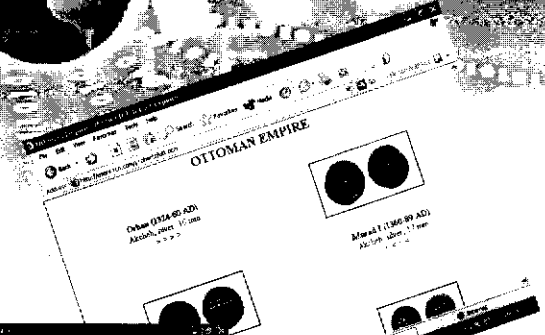
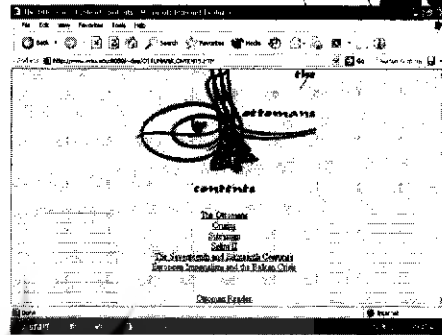
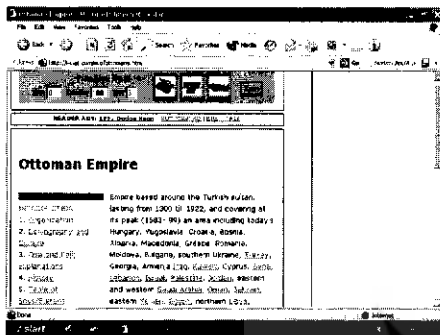
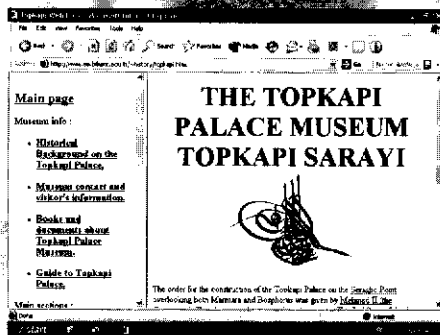
<http://i-cias.com/e.o/ottomans.htm>

این امپراتوری با مرکزیت ترکیه امروزی، بسیاری از کشورهای فعلی دیگر را نیز در بر می‌گیرد. این کشورها عبارتند از: بخش‌هایی از مجارستان، یوگسلاوی، بوسنی، آلبانی، مقدونیه، یونان، مولداوی، بلغارستان و اکراین جنوبی، به همراه کشورهای چون گرجستان، ارمنستان، عراق، کویت، قبرس، سوریه، لبنان، فلسطین، اردن، عربستان، عمان، بحرین، یمن، مصر، لیبی، تونس و الجزایر.

این دایرةالمعارف از طریق آدرس زیر، به معرفی سازمان حکومتی این امپراتوری می‌پردازد:

http://i-cias.com/e.o/ottomans_1.htm

با اتصال به آدرس زیر در همین پایگاه نیز می‌توان وقایع‌نگاری

امریکا، از طریق پایگاه اینترنتی این دانشگاه به معرفی تاریخ و فرهنگ امپراتوری عثمانی پرداخته است. آدرس این سایت چنین است:

<http://www.wsu.edu:8080/~dee/OTTOMAN/CONTENTS.HTM>

در این پایگاه مطالب زیر قابل دریافت است:

- ۱- امپراتوری عثمانی
- ۲- پیدایش و منشاء امپراتوری
- ۳- سلطنت سلیمان و توسعه امپراتوری
- ۴- سلطان سلیم دوم و وقایع زمان او
- ۵- امپراتوری عثمانی در قرون هفده و هجدهم میلادی
- ۶- امپریالیسم اروپایی و بحران بالکان
- ۷- رهبران و بزرگان امپراتوری عثمانی
- ۸- قوانین و شریعت در عهد عثمانی

دانشگاه ST.Francis:

حیات اجتماعی امپراتوری عثمانی، به همراه هنر و معماری این حکومت، مورد توجه محققین این دانشگاه قرار گرفته است. سایت اینترنتی ST.Francis در ایالت Illinois امریکا از طریق آدرس زیر به معرفی تاریخ اجتماعی امپراتوری عثمانی پرداخته است:

<http://www.stfrancis.edu/hi/sosyal.htm>

همچنین آدرس زیر، توضیحاتی را در مورد هنر و معماری عثمانی ارائه می‌دهد:

<http://www.stfrancis.edu/hi/sanat-mimarlik.htm>

دانشگاه نورث پارک

سایت اینترنتی دانشگاه نورث پارک^{۲۵} در امریکا، از طریق آدرس زیر، به شرح تاریخ امپراتوری عثمانی (۱۹۱۸-۱۳۵۰ م) پرداخته است:

<http://campus.northpark.edu/history//WebChron/>

MiddleEast/Ottoman.html

تاریخ عثمانی از ۱۳۲۵ م. تا زوال این حکومت را مطالعه کرد:

http://i-cias.com/e.o/ottomans_4.htm

آشنایی با قلمرو سیاسی، ظهور و سقوط این امپراتوری نیز در سایت زیر تشریح شده است:

http://i-cias.com/e.o/ottomans_3.htm

دایرةالمعارف شرقی در بخش دیگری از سایت خود، و از طریق آدرس زیر، فهرست کامل سلاطین عثمانی را به همراه تاریخ زندگی آنان ارائه داده است:

http://i-cias.com/e.o/ottomans_5.htm

این فهرست از سلطان عثمان اول (۱۲۸۱-۱۳۲۴ م) آغاز شده و به عبدالمجید (۱۹۲۲-۱۹۲۴ م) معاصر احمدشاه قاجار در ایران، ختم می‌شود.

پایگاه Tughra

پایگاه اینترنتی Tughra از طریق آدرس اینترنتی زیر به ارائه اطلاعات و مقالاتی در زمینه تاریخ امپراتوری عثمانی می‌پردازد:

http://www.tughra.net.f2s.com/otto_emp.htm

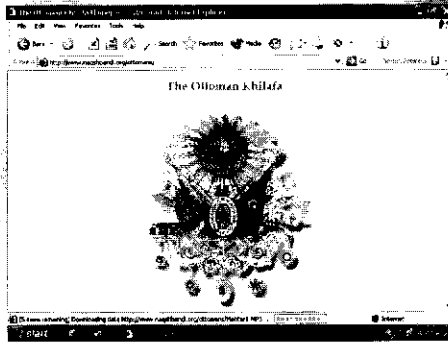
در این سایت به غیر از مقالات معرفی شده در حوزه عثمانی (که در شماره بعد به آن خواهیم پرداخت) اطلاعات زیر نیز قابل دسترسی است:

- ۱- مشاهده فهرست مهرهای سلاطین عثمانی
- در این فهرست چنانچه روی نام هر یک از سلاطین کلیک کنید، تصویر مهر یا امضای (monogram=Tughra) آن سلطان را مشاهده می‌کنید.

سایت‌های دانشگاهی

دانشگاه ایالتی واشنگتن:

ریچارد هوکر^{۲۶}، محقق و پژوهشگر دانشگاه ایالتی واشنگتن در

پی نوشت‌ها:

- 1- Richard L.chambers
- 2- Topkapi
- 3- Organization of the Empire
- 4- Constantinople
- 5- Inside the seraglio: Private lives of the sultans in Istanbul
- 6- John Freely
- 7- Theodore Spandounes
- 8- Donald M.Nicol
- 9- The sultan and his subjects
- 10- Richard Davy
- 11- Noel Barber
- 12- Philip Mansel
- 13- Mehmed the conqueror and his time
- 14- Franz babinger
- 15- Ralph manheim
- 16- Theoharis Stavrgddt
- 17- Lord Kinross
- 18- Stanford J.shaw
- 19- Jane Hathaway J.shaw
- 20- Aydin Babuna
- 21- Dr. Virginia H.Aksan
- 22- Mc master university
- 23- Encyclopaedia of the orient
- 24- Richard Hooker
- 25- North Park university
- 26- William H. Harris
- 27- Judith S. Levey
- 28- The Fall of constantinople
- 29- Steven Runciman
- 30- The Albuquerque museum
- 31- The Topkapi museum

در این صفحه ضمن ارائه فهرست وقایع نگاری ترکان عثمانی از سال ۱۲۴۳ م. (سکونت ترکان چادر نشین در آسیای صغیر) تا سال ۱۹۲۴ (زوال کامل خلافت عثمانی) مطالب زیر وجود دارد:

۱- چگونگی سقوط قسطنطنیه در سال ۱۴۵۳ م. به دست ترکان عثمانی.

این مطالب از دو منبع اخذ شده است. یکی، مقاله‌ای از ویلیام هریس^{۲۶} و جودیس لوی^{۲۷} در دایرةالمعارف کلمبیا که از انتشارات دانشگاه کلمبیا در نیویورک بوده و به سال ۱۹۷۵ م. منتشر شده است و دیگری کتاب «سقوط قسطنطنیه»^{۲۸}، تألیف استیون انسی من^{۲۹}، لندن، انتشارات دانشگاه کمبریج ۱۹۶۵ م.

۲- محاصره وین در ۱۶۸۳ م. به دست عثمانی‌ها

۳- نخستین جنگ بالکان (۱۹۱۳-۱۹۱۲ م)

۴- قتل عام ارمنه در ۱۹۱۵ م. به دست عثمانی‌ها

موزه‌های تاریخی

موزه آلبوکرک

موزه تاریخی و هنری آلبوکرک^{۳۰} از طریق آدرس اینترنتی زیر، به معرفی تاریخ ترکیه و امپراتوری عثمانی می‌پردازد:

<http://www.cabq.gov/museum/releases/ottoman.links.html>

در این سایت اطلاعاتی راجع به نامه‌های دوره عثمانی، سکه‌های دوره عثمانی، هنر و معماری و شیوه‌های زندگی مردم و دربار عثمانی، ارائه شده است.

موزه توپ قابی

موزه تاریخی توپ قابی^{۳۱} در ترکیه، مجموعه ارزشمندی از میراث فرهنگی و تاریخی ترکیه و جهان اسلام را به ویژه در حوزه تاریخ عثمانی در خود نگه داری می‌کند. پایگاه اینترنتی زیر کاربران را به یک سیر و سفر الکترونیکی در این حوزه دعوت می‌کند:

<http://www.ee.bilkent.edu.tr/~history/topkapi.html>

پس از ورود به این سایت، پیوندهای زیر در سمت چپ این صفحه دیده می‌شود:

۱- پیشینه تاریخی موزه و کاخ توپ قابی

۲- اطلاعاتی در خصوص بازدید از موزه

۳- اسناد و کتب تاریخی درخصوص موزه و کاخ توپ قابی

۴- آثار موجود در موزه